

Αισθητική διγλωσσία

«Μια πορνογραφική σχέση» του Philippe Blasband από το Θέατρο Αθηνών. Μετάφραση: Ιωάννα Ματζαβίνου. Σκηνοθεσία: Κωνσταντίνος Μαρκουλάκης. Μουσικά: Μίνως Μάτσας. Φωτισμοί: Αλέκος Πάνναρος. Παίζουν: Στέλιος Μάινας, Δήμητρα Ματσούκα.

Νόνα
Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

Είναι άκρως δελεαστικό να συγκρίνεις μια θεατρική παράσταση με το κινηματογραφικό της πρότυπο. Είναι επίσης άκρως αντιδοντολογικό. Ειδικά όταν παρακολουθείς την παράσταση έχοντας ήδη διαμορφωμένη θετική άποψη για την ταινία, όταν βρίσκεσαι υπό τη γοητεία της, τότε υποσυνείδητα και συνειδητά την υπερασπίζεσαι, και επειδή η καλύτερη άμυνα είναι η επίθεση, μετατρέπεται σε αρνητικό, σχεδόν εχθρικό θεατή. Αισθάνομαι λιγότερο άδικη, επειδή την ταινία «Une liason pornographique» σε σκηνοθεσία του Φρεντερίκ Φοντέν βασισμένη σε σενάριο του Φιλίπ Μπλασμπάν, την είδα την επομένη της παράστασης που έδωσαν στο «Ριάλτο» η Δήμητρα Ματσούκα και ο Στέλιος Μάινας, οι αφηγήσεις όμως κάποιων γοητευμένων απ' αυτήν φίλων μου είχαν δημιουργήσει περιέργεια. Οπότε η θέαση της παράστασης δεν περιείχε το στοιχείο της σύγκρισης. Περιείχε όμως το στοιχείο του μαντέματος, του ενστικτώδους εντοπισμού των ξένων προς την αρχική, σαφώς από την ταινία προερχόμενη, αισθητική σωμάτων ή έστω και μικρών σωματιδίων. Αυτό είναι κατορθωτό αν προσέχεις τα στιλιστικά χάσματα, τις υφολογικές διακυμάνσεις. Και ναι, στην παράσταση του Κωνσταντίνου Μαρκουλάκη παρατηρείται αισθητική διγλωσσία, όπου πάνω στην ευδιάκριτη φωνή του συγγραφέα της θεατρικής εκδοχής και του κινηματογραφικού σεναρίου Φιλίπ Μπλασμπάν προστίθενται στιλιστικά ετερογενείς κειμενικές μικροαλλαγές, σκηνοθετικά ευρήματα και υποκριτικές συμπεριφορές.

Δύο άγνωστοι συναντιούνται μέσω αγγελίας στο διαδίκτυο με σκοπό να πραγματοποιήσουν μια φαντασίωση, να συνάψουν μια σχέση καθαρά σεξουαλική. Δεν αποκαλύπτουν την κοινωνική τους ταυτότητα καθώς δεν έχουν σκοπό να δεσμευτούν με κανένα άλλο, πλην του αρχικού, τρόπο. Ξεκινούν όμως μια διαδρομή ταυτόχρονης αλληλογνωριμίας και αυτογνωσίας και καταλήγουν σε πεδία αναπά-

ντεχα και ανέλπιστα για τους ίδιους. Πώς αποδίδεται στην παράστασή η αμηχανία της πρώτης συνάντησης; Με σωρεία μικροκωμικών φερσιμάτων, έτσι ώστε οι δύο γνωστοί ηθοποιοί να ξεκινήσουν ένα είδος φλερτ με το κοινό, δίδοντας από τις πρώτες στιγμές κατεύθυνση προς το συγκεκριμένο είδος της ρομαντικής κομεντί. Τα πράγματα γίνονται υπερβολικά χαριτωμένα και η άγραφη συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ σκηνής και πλατείας, θα σφραγίσει το genre της παράστασης και θα μοιράσει στους θεατές ροζ γυαλιά. Έτσι όποια δραματοποίηση κι αν ακολουθήσει, το κοινό θα παραμείνει με την εντύπωση ότι παρακολουθεί μια ρομαντική ιστορία, το πολύ ... γλυκόπικρη.

Τα σκηνοθετικά ευρήματα είναι ορατά και μετρημένα. Η ημιδιάφανη κουρτίνα κρύβει-δείχνει τις ερωτικές σκηνές. Η αφαίρεσή της, όπως και η οριζοντιοποίηση των τοποθετημένων στους κάθετους τοίχους αντικειμένων, συμβολίζει τη μετάβαση από τη φαντασία στην πραγματικότητα. Το επόμενο εύρημα είναι η ανάληψη από τους δύο ηθοποιούς της παράστασης των επιπρόσθετων ρόλων του ηλικιωμένου ζευγαριού. Η κατάληξη της σαραντάχρονης έγγαμης συμβίωσης των δύο ηλικιωμένων λαβώνει τη σχέση Εκείνης και Εκείνου, αλλά το επεισόδιο αποδυναμώνεται και παρουσιάζεται σε ελαφριά εκδοχή, καθώς η προσοχή των θεατών αποσπάται από το βασικό για τον συγγραφέα θέμα του διαβρωτικού για τον έρωτα των ηρώων φόβου του αργού θανάτου και στρέφεται στις στιγμιαίες μετα-

μορφώσεις των ηθοποιών στους «επιπρόσθετους» ρόλους. Η περίληψη στο σκηνικό της Αθανασίας Σμαραγδή του πίνακα του David Hockney, που παριστάνει τους αποξενωμένους και μοναχικούς γονείς του ζωγράφου σ' ένα διπλό πορτραίτο δεν είναι αρκετή για να μεταδώσει το μήνυμα του συγγραφέα.

Στην παράσταση οι δύο post factum αφηγήσεις των ηρώων, που τοποθετούνται ανάμεσα στις σκηνές δράσης, αναγκαστικά σμίγουν σ' ένα αδιάκοπο λόγο, και οι ηθοποιοί, ειδικά ο Στέλιος Μάινας, κάπου ξεχνούν να διαφοροποιούνται υποκριτικά μέσα στις εναλλαγές των ψυχικών διαθέσεων. Παρόλο που η ένσταση προς την υποκριτική μανιέρα της παράστασης αφορά και τους δύο συντελεστές, τη Δήμητρα Ματσούκα είναι πιο ενδιαφέρον να παρακολουθεί και ν' ακούει κανείς παρά τον παρτενέρ της.

Μια μέρα μετά είδα την ταινία. Και τώρα, γνωρίζοντας πια την αφοπλιστικά ειλικρινή και υποκειμενική αναπαράσταση μιας από τις τόσες εκδοχές των ερωτικών σχέσεων, το φакό της συναισθηματικής μνήμης που αποτελεί το κύριο εργαλείο των συντελεστών, την ευαισθησία και την αλήθεια της γραφής του σκηνοθέτη και του σεναριογράφου της, επιβεβαιώσα την αίσθηση ότι η αυτοπαγίδευση της παράστασης του Κωνσταντίνου Μαρκουλάκη στα στιλιστικά καλούπια του συμβατικού είδους που επέλεξε και η σύγκρουση της επιλογής του της με το υλικό του κειμένου δημιούργησαν την αισθητική δυσαρμονία.